

Prekentekest: Luk 4,16-22

Han kom også til Nasaret, hvor han var vokst opp, og på sabbaten gikk han inn i synagogen som han pleide. Da han reiste seg for å lese av Skriften, rakte de ham profeten Jesajas bok. Han åpnet bokrullen og fant det stedet der det står skrevet:

Herrens Ånd er over meg,
for han har salvet meg til å forkynne
et gledesbudskap for fattige.
Han har sendt meg for å kunngjøre
at fanger skal få frihet
og blinde få synet igjen,
for å sette undertrykte fri
og rope ut et nådens år fra Herren.

Så rullet han bokrullen sammen, rakte den til tjeneren og satte seg. Alle i synagogen stirret spent på ham. Han begynte da med å si: "I dag er dette skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på." Alle roste ham og undret seg over de herlige ord som kom fra hans munn.

En pauseknapp

Et nådens år, et frihetens år, et sabbatsår. Hvem kan ikke ønske seg et sabbatsår? Hvem kan ikke ønske seg en pauseknapp i livet, en pauseknapp av den typen som er på kassettspillere og cd-spillere og videospillere, der musikken eller filmen stopper opp og du kan gå ut og gjøre hva du vil etter at du har trykket på pauseknappen. Når du kommer tilbake, uthvilt etter et bedre måltid mat, eller hva det var, kan du trykke på "play" og alt fortsetter som før. Tenk å ha en pauseknapp til selve livet når en trenger å innhente seg selv fordi det har gått for fort i svingene, eller livet har fart av sted i spolefart. En pauseknapp er hva vi trenger. Er det ikke?

Advent er tid for ettertanke. Ettetanke gjør noe med oss, men for å tenke må vi ta oss tid til fred og ro. Vi kan gå i kirken, kanskje du kan gå inn i ditt lønnkammer, hvis du har noe slikt. Hva skjer når vi trykker inn pauseknappen? For mange strømmer det på masse tanker om hva en skulle gjort, hva som ennå står ugjort. Ubehagelige tanker kan også komme, forvirrende tanker og skremmende tanker. Etter kort tid står gjerne play-knappen inne, og for mange vil jeg tro går livet videre for full musikk.

Men et sabbatsår, en pauseknapp, et hvileår, et år til å komme til hektene på, det er da en god tanke? Gud gav sitt folk i eldgammel tid en ordning med sabbatsår. Hvert sjuende år var det sabbatsår. Ordningen var til for å beskytte de svake og verne innvandrere og fattige. I tredje Mosebok står det at Gud gav påbud om å hjelpe den som var i nød, og Gud gav forbud mot å ta renter. Ingen skulle bli gjeldsslave. Tenk for et evangelium i vår tid, vi som med stor spenning følger med på sentralbanksjefens beslutninger om en halv prosent opp eller ned.

Gud sa at i seks år skulle de så og høste og arbeide, det sjuende året skulle jorda hvile. Gud skulle velsigne, slaver skulle settes fri. Det sjuende sabbatsåret, altså det 49. året, skulle være et frigivelsesår. En hver som hadde mistet sin eiendom, eller hadde måttet selge den, skulle få eiendommen tilbake. Det skulle være frihet og mat nok til alle. Det skulle kalles jubelår. Og det beste av alt, ordningen var Guds ordning til vern for

de svake, et år da alle var henvist til å leve av det som jorden ved Guds velsignelse hadde gitt og gav av grøde. Tenk for en mektig påminnelse om Guds omsorg og hvor avheng en tross alt er av hans nåde, også i denne forstand. I vår tid kan man saktens drømme om sabbatsår og frihet, men har man ikke mistet noe vesentlig når den mest ultimative drømmen synes å være drømmen om å bli Lotto-millionær, eller på annen måte selv bli den sterke, den med midler som klarer seg selv.

Fars hus

Så hendte det denne spesielle dagen i Nasaret at Jesus trådte inn i datidens kirke, jødernes synagoge. Det står han gjorde slik han pleide. Jesus gikk altså av vane i Guds hus. Det var der han hørte hjemme. Allerede som tolvåring vet vi at Jesus gjorde dette klart for alle og enhver, det er faktisk det aller første han lærer oss overhode. Han bare måtte være i sin Fars hus. Der hadde han sitt hjem. Det er den samme ånden vi merker over formaningene i Hebreerbrevet der det står: "La oss ikke holde oss borte når vår menighet samles, slik som noen pleier å gjøre. La oss heller oppmuntre hverandre, så mye mer som dere ser at dagen nærmer seg." Hebr 10,25. Visst er det oppmuntring i fellesskapet, det er godt å se at en har søsken i troen. Det er ikke minst viktig for hver og én av oss å ha et åndelig hjem og bruke det så mye at hjemmet faktisk er adressen.

Så leste Jesus fra Jesajaboken. De visste hva som kom. De kunne disse ordene i Skriften. Et gledesbudskap for fattige. Fanger og undertrykte skulle få sin frihet, og blinde skulle bli seende. Et nådens år, men var det et sabbatsår av god gammel årgang? Det var på dette tidspunktet århundrer siden ordningen med jubelår hadde vært i bruk. Skulle Jesus gjeninnføre det gamle? Noen tenkte gjerne slik, men nei, Jesus sprengte gang på gang alle grenser for hva som hadde vært. I og med Jesu programklæring skulle tidenes jubelår komme. Jubelåret som alt i den gamle pakt hadde pekt fram mot som et bilde på det som kom. Så falt ordene fra Jesus selv: *"I dag er dette skriftordet blitt oppfylt mens dere hørte på."* Og folk jublet.

Gud for småkårsfolk

Snart skulle de se at lamme igjen kunne gå, at blinde ble seende og døve hørte. Snart skulle de samme menneskene høre vitnesbyrd fra fjern og nær om en frihet som ikke hadde årsak i løsrivelse fra sosial undertrykkelse, dårlige arbeidsforhold eller økonomisk nød. Det var en form for indre glede, en ro i sjelen, en ro fordi Gud var kommet nær, ikke som den vrede og nifse Gud, men som den samtidig hellige, rettferdige og kjærlige Gud. Den Gud som ville ha med småkårsfolk å gjøre. Gud ville ha med dem som slet med livet å gjøre, for Gud kunne tilgi synd.

Et nådens år, en messiansk tidsalder, en tid med tilgivelse for synd og nåde for syndere. Det åpnet seg i tilværelsen et rom av veldige dimensjoner i tid og utstrekning, et grensesprengende evangelium som gikk sin seiersgang gjennom både historien og geografien.

I dag lever vi i dette rommet, eller gjør vi ikke? En ting er i hvert fall sikkert. Dette rommet finnes som en mulighet i vår tid. Det finnes en

pauseknapp, noe som skaper rom og åpning for en annen dimensjon ved tilværelsen, som er der parallelt med at verden farer videre for full musikk. Jesus kalte dette rommet for Guds rike. Over alt der Jesus gikk fram, åpnet han Guds rike for dem han møtte og som tok imot. Jesus ble et sterkt etterlengtet fristed for syndere, for hjelpeløse, for nådesøkende. Jesus gikk til de fattige, til de utstøtte, til de utskjelte. Hva fant han der? Jo, Jesus fant mennesker som åpnet livet sitt på vid vegg for Guds rike. Og Jesus lukket dem inn, men ikke bare inn i en himmel bortenfor tid og rom. Jesus åpnet sin kirke på jord for disse nådesøkende og nådeavhengige menneskene.

Jesus Kristus ble det fristedet hvor disse fattige i seg selv, og ofte utstøtte fra det gode selskap, fant sitt hjem. Jesus oppgav en varig adresse. På snart hvert et sted på jord finnes det i dag et hjem for nådesøkende og nådeavhengige mennesker, et hjem der Jesus har oppgitt sin adresse, et hjem der Jesus er til stede og gjennom ord og sakramenter gir nådesøkende og nådeavhengige sin nåde, utrusning og hjelp. Se dere om i kirken og legg merke til; det er mange her som erfarer at det finnes et hjem for dem i Herrens kirke over hele vår jord. (Mer enn halve forsamlingen hadde annen hudfarge) I våre menigheter forkynner vi et gledesbudskap for fattige, at fanger og undertrykte skal få frihet, at blinde skal få synet igjen. Men vil folk av vår tid og kultur ta imot frihet og klarsyn?

Først da gav evangeliet mening

Mange, også utenfor vår kirke ser på seg selv som hellig, og ikke som syndig. Dette er noe av det en som har forsket på nyreligiøsitet skriver om i en bok han kaller *'Det guddommelige jeg.'* (Robert W. Kvalvaag, jfr. "Mellom himmel og jord" NRK) Han skriver at svært mange har problemer med å kjenne seg igjen i syndsforlatelsen. Deres selvopplevde religiøse problem er ikke at de føler seg syndige, snarere at de mangler selvinnsikt. Da blir målet for disse, i følge forfatteren av denne boka, dypere selvinnsikt og ikke syndforlatelse. En søker derfor inn i seg selv etter det guddommelige som en tror er der inne et sted. En søker altså heller inn i dypet av seg selv enn å søke ut etter en nådig Gud.

Jesus møtte mennesker i sin samtid, han møtte dem ansikt til ansikt som en mann av kjøtt og blod. Jesus brakte himmelriket nær i sin egen person. De kunne ikke finne himmelriket i seg selv hvor mye de enn søkte. Men en ting kunne de finne der inne i dypet. Så de etter, fant de en god grunn til å begynne å søke etter en nådig Gud. Først når de ved Åndens hjelp var blitt overbevist om hva som bodde i dem, gav det mening å snakke om evangeliet. Evangeliet er tilgivelse for synd for nådesøkende mennesker.

Et nådens år

Jesus roper ut et nådens år på denne nyttårsdagen i kirken. Ennå lever vi i nådens tidsalder, som varer fram til Jesus gjenkomst. I påvente av denne store dagen kjenner vi Jesu adresse. Det trenger ikke å være store forsamlingen. "For hvor to eller tre er samlet i mitt navn," sier Jesus, "der er jeg midt iblant dem." Matt 18,20. Så har Jesus oppgitt kirken som sin adresse, og han har gitt den sine nådemidler. Han har sagt at ingen kan se Guds rike uten å bli født på ny av vann og Ånd. (Joh 3).

I dag skal vi være vitne til at Jesus Kristus lar en ny fødsel skjer i dåpens vann. Et barn skrives inn i hans himmelske kirkebok så vel som i vår jordiske. Også i nattverdens brød og vin er Jesus til stede. Frelsens gave gis oss utenfra som nattverdens elementer, som evangelieord vi spiser og drikker. Slik, på en fysisk måte, får vi ta imot vår Herre og Frelser og være ett med ham, og likeledes i kretsen av nådesøkende være ett med hans menighet i himmelen og på jorden. Han gir syndsforlatelse til nådesøkende og styrke til den som trenger hjelp med livet.

Kanskje du har fått et klarere blikk for hvem Jesus er i løpet av denne prekenen? Troen kommer av forkynnelsen, står det skrevet. (Rom 10,17). Alle som vil være en Jesu disippel er kalt til å ha et åndelig hjem i menigheten. Her vil han gi deg det du behøver til livet, til hverdag, helg og høytid. Du trenger en pauseknapp i hverdagen og en åpning inn i en annen dimensjon ved tilværelsen. Du trenger en bevissthet på at det er her du hører hjemme når kirkeklokkene ringer søndag formiddag. Du trenger hjelp til å prioritere det ene av evig verdi fremfor de mange viktige tingene. Var det ikke en som sa, kom til meg alle dere som strever ... og jeg vil gi dere hvile? Ta imot et nådens år fra Jesus. La han finne deg hjemme i sin kirke, inntil den dagen han kommer igjen og hans rike for evig blir synlig for alle. God advent.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.